

dr hab. Estera Piwoni-Krzeszowska, prof. UE

Katedra Zarządzania i Przedsiębiorczości

Struktury zespołowe

Zespół

Jest to grupa ludzi współpracujących ze sobą, aby zrealizować określony cel.

Synergia grupowa

Jest to zjawisko, dzięki któremu efekt pracy grupowej jest większy niż suma efektów pracy poszczególnych jej członków.

Cechy idealnego członka zespołu

- jest oddany projektowi,
- podejmuje racjonalne działania,
- zna swoje atuty oraz słabości,
- posiada odpowiednie kwalifikacje.

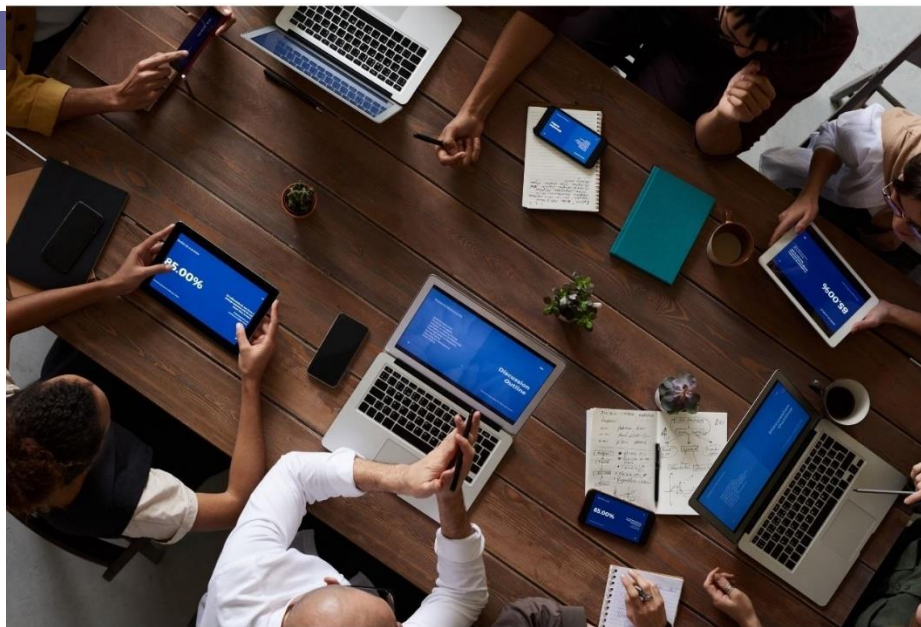

Cechy skutecznego zespołu

- Powinien posiadać szefa/lidera
- Powinien posiadać jasno wytyczone cele
- Powinien mieć określone zakresy obowiązków dla poszczególnych członków zespołu
- Powinien mieć określone reguły i procedury komunikowania się
- Powinien przyjąć zasady obiegu i archiwizowania dokumentów i korespondencji
- Powinien mieć ustaloną strukturę

Zespoły zadaniowe, zwane tez problemowymi lub projektowymi, powoływane do realizacji określonych zadań, dokładnie określonych ze względu na treść, zakres przedmiotowy, koszt i termin realizacji.

STRUKTURA ZADANIOWA

Cechy struktur zespołowych

- Zespoły są powoływane do realizacji konkretnych zadań lub rozwiązywania określonych problemów
- Tymczasowy charakter elementów organizacyjnych i relacji
- Zmienność składu uczestników
- Nietrwałość podziału pracy i całościowy charakter zadań
- Stosunkowo niski stopień standaryzacji i formalizacji działań
- Wielość i przechodniość ośrodków władzy
(HETERARCHIA)

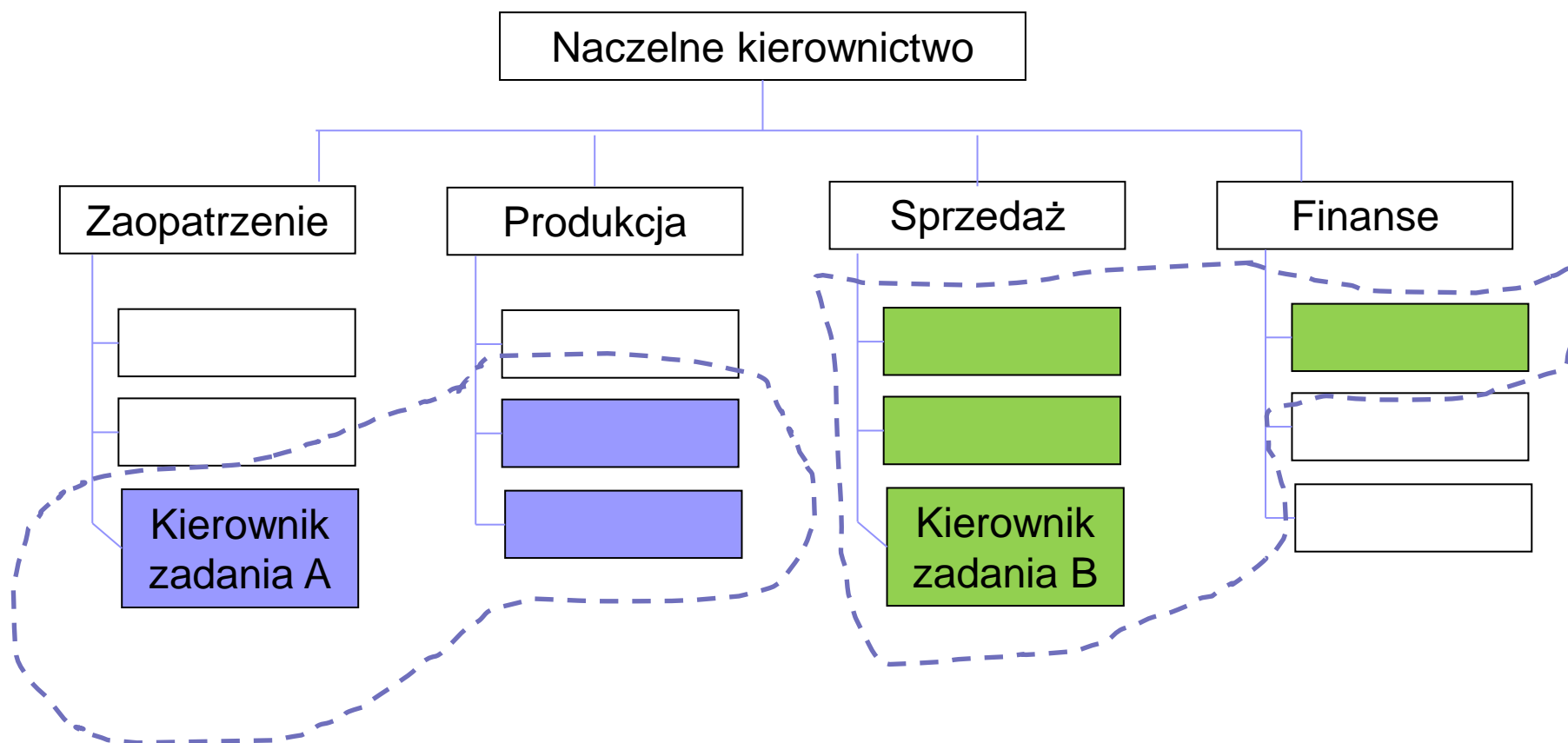

Odchodzenie od tradycyjnej hierarchii organizacyjnej jako mechanizmu porządkowania uczestników oraz integracji i koordynacji ich działań. Jej miejsce zajmuje heterarchia, definiowana jako równoległość i zmienność ośrodków władzy.

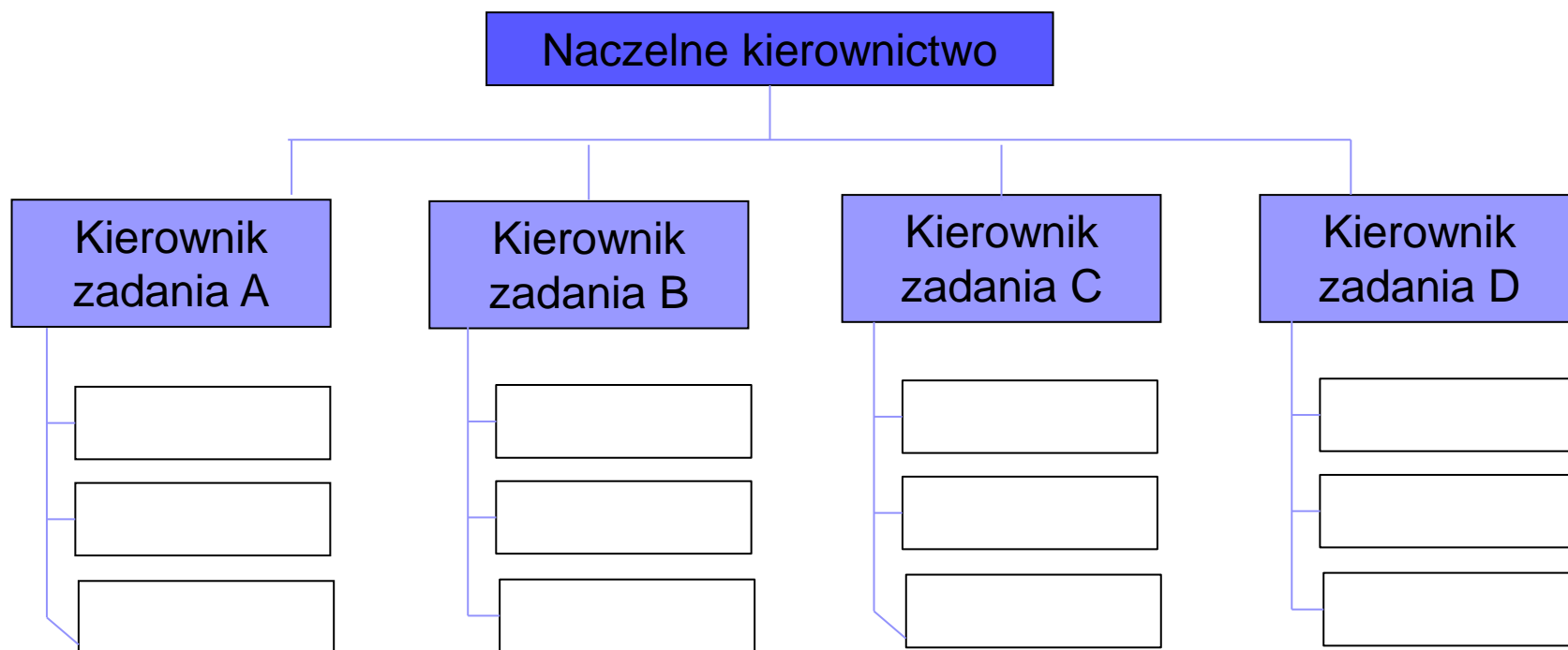
HIERARCHIA A HETERARCHIA

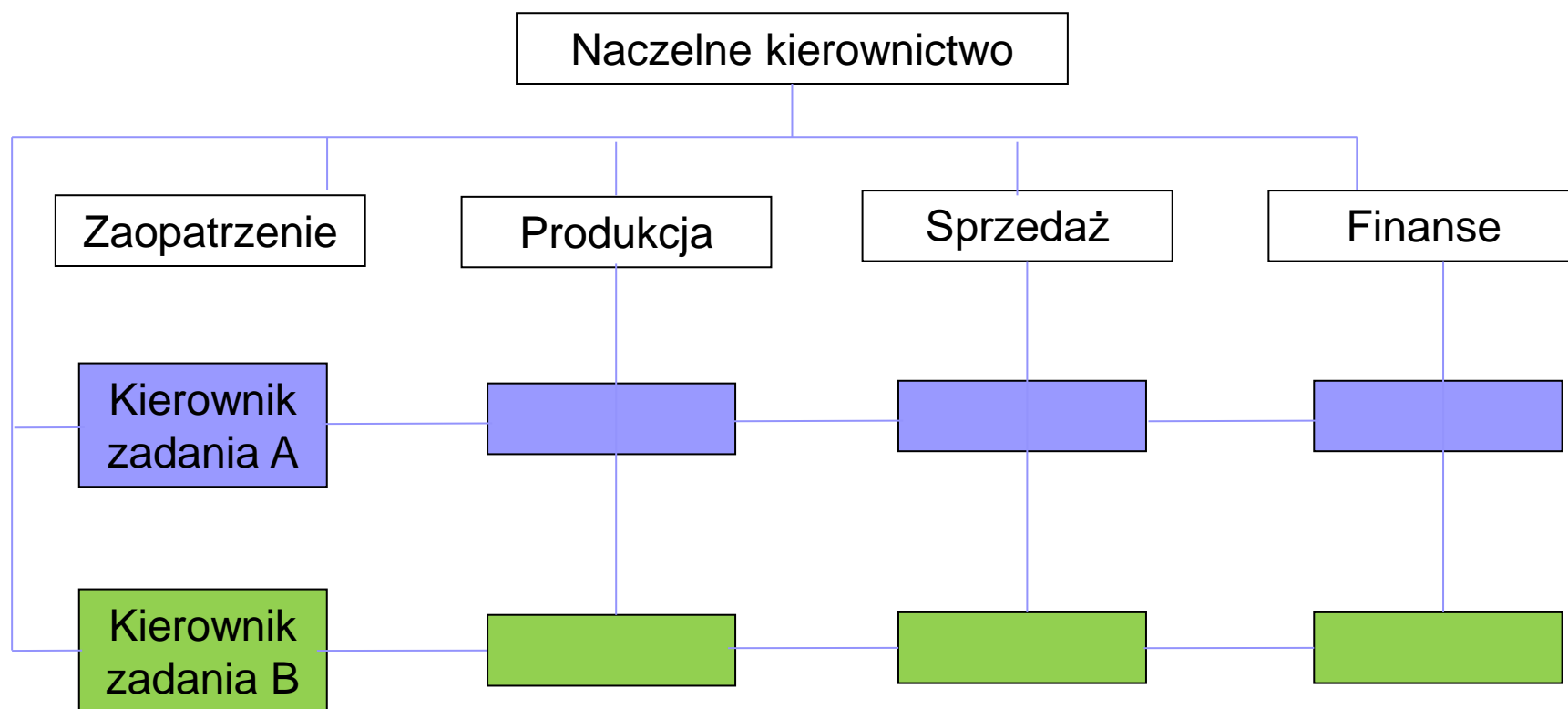
Mieszana struktura zadaniowa

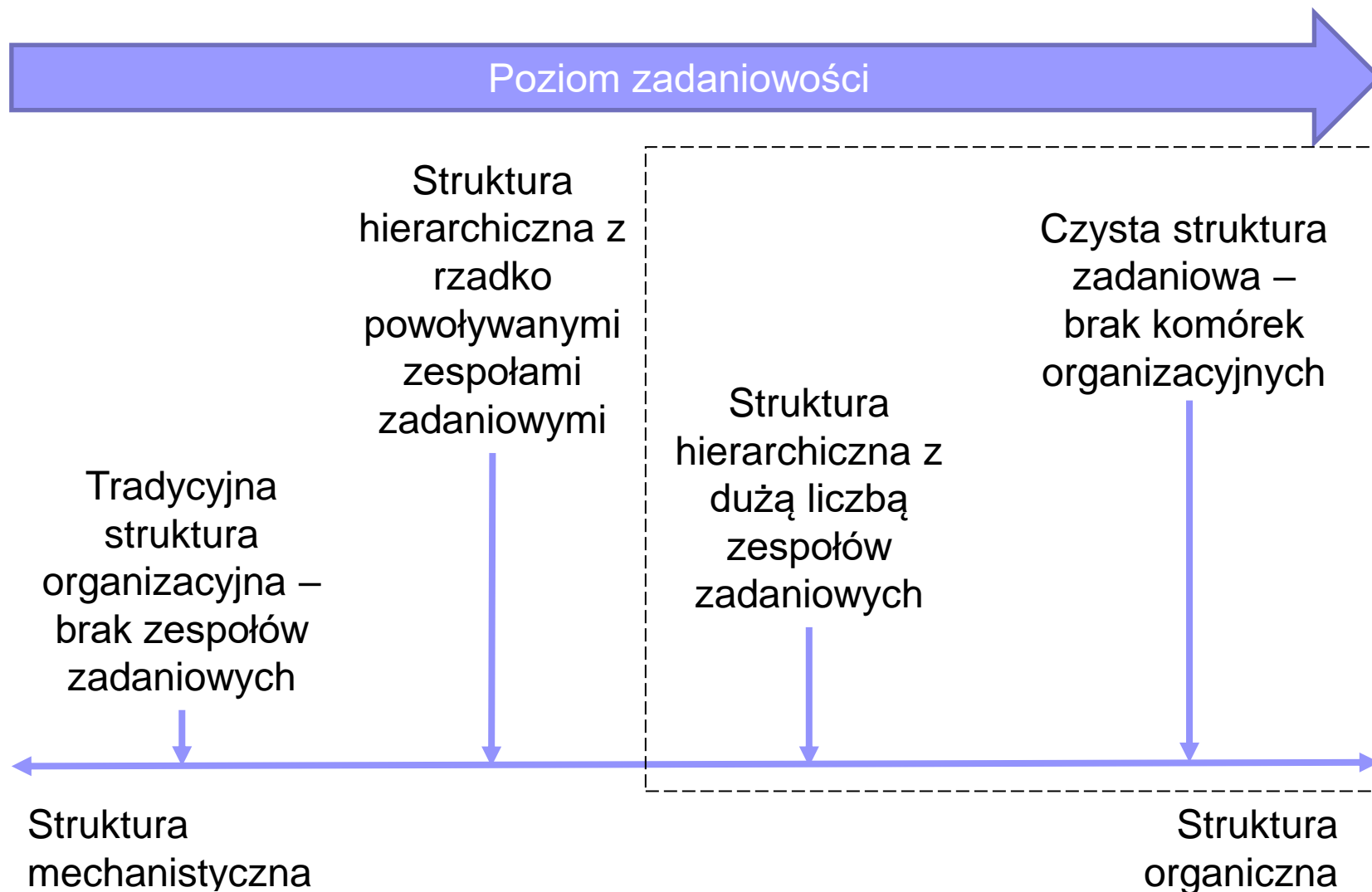
Czysta struktura zadaniowa

Macierzowa struktura zadaniowa

Kontinuum zadaniowości struktur

Typy struktury organizacyjnej wg stopnia jej elastyczności

Mechanistyczna

- ❑ Występuje w stabilnym otoczeniu, w warunkach wolnych od niepewności
- ❑ Cechuje ją: relatywnie duży stopień specjalizacji, centralizacji, formalizacji i sztywne stosunki hierarchiczne
- ❑ Jest to struktura biurokratyczna

Organiczna

- ❑ Występuje w otoczeniu niestabilnym, nieprzewidywalnym
- ❑ Zmiany i niepewność otoczenia wymagają większej elastyczności
- ❑ Cechuje ją: relatywnie niewielki stopień specjalizacji i formalizacji, duży stopień decentralizacji, współpraca w poziomie i pionie

Struktury mechanistyczne i organiczne

	Struktury mechanistyczne	Struktury organiczne
Podział pracy	Trwały, wg funkcji	Płynny, dostosowany do ciągłej redefinicji zadań
Charakter i zakres zadań	Fragmentaryczny	Całościowy
Odpowiedzialność	Precyzyjnie określone uprawnienia i odpowiedzialność	Uprawnienia i odpowiedzialność wspólna dla uczestników
Dominujące relacje	Polecenia	Konsultacje

Struktury mechanistyczne i organiczne

	Struktury mechanistyczne	Struktury organiczne
Sposób koordynacji i integracji zadań	Przez zwierzchników	Przez istnienie wspólnych interesów
Konfiguracja	Hierarchia	Heterarchia
Rozmieszczenie uprawnień decyzyjnych	Top management	Zmienne, w zależności od charakteru zadań
Formalizacja	Duża	Na minimalnym, wymaganym poziomie

Wymiary struktur zespołowych

1. W ramach **konfiguracji**:

- złożoność układu i jego dynamika

2. W ramach **specjalizacji**:

- zakres zadań i ich redefinicja

3. W ramach **centralizacji**:

- rozproszenie i przechodniość uprawnień decyzyjnych

4. W ramach **standaryzacji**:

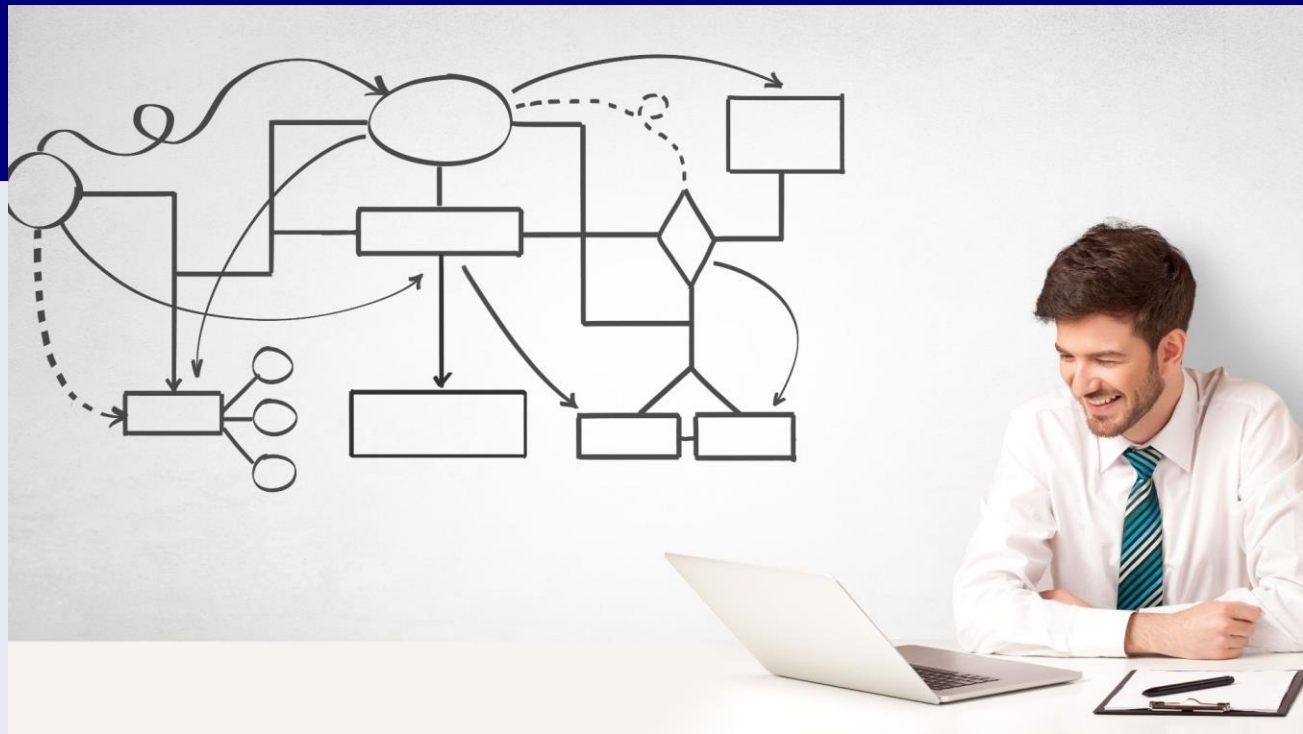
- jednorodność i zmienność działań

5. W ramach **formalizacji**:

- odwzorowanie i zmienność wzorców działania

Budowanie struktury zespołu

Cykl życia zespołu

- Formowanie
- Wewnętrzne konflikty
- Tworzenie reguł
- Sprawne funkcjonowanie
- Rozwiązanie zespołu

Główne determinanty wyboru struktury zespołu

Wielkość
projektu

Charakter
projektu

Oddele-
gowanie
do
projektu

Czas
trwania
projektu

Izomorficzna struktura zespołu

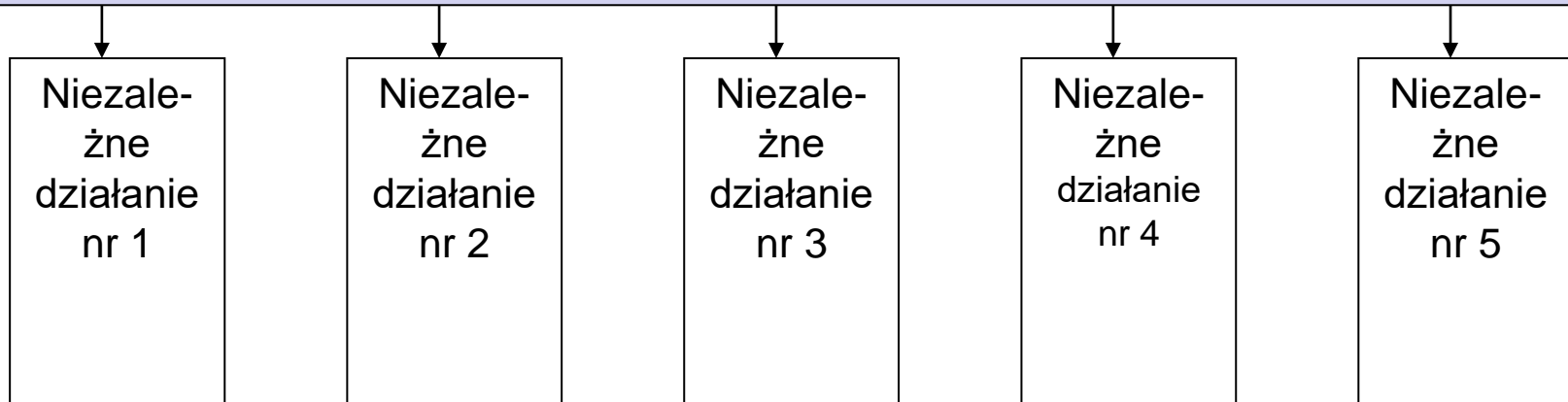

Izomorficzny zespół projektowy powinien występować wówczas, gdy jego struktura odpowiada strukturze [zadaniom] projektu, a zadania/działania są niezależne.

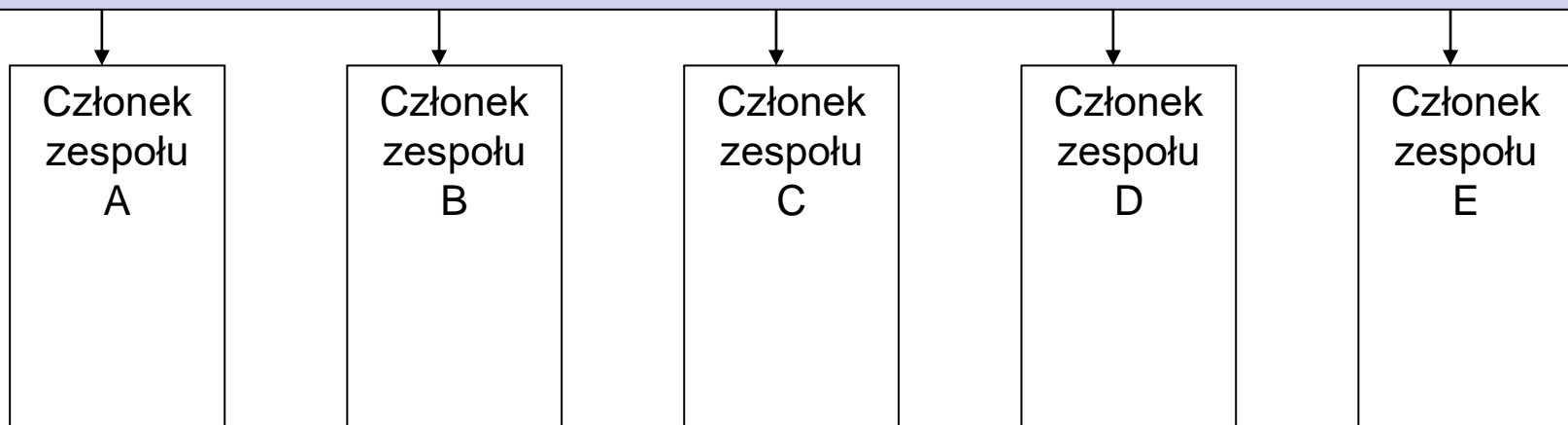

Zadanie

Szef projektu

Struktura izomorficzna

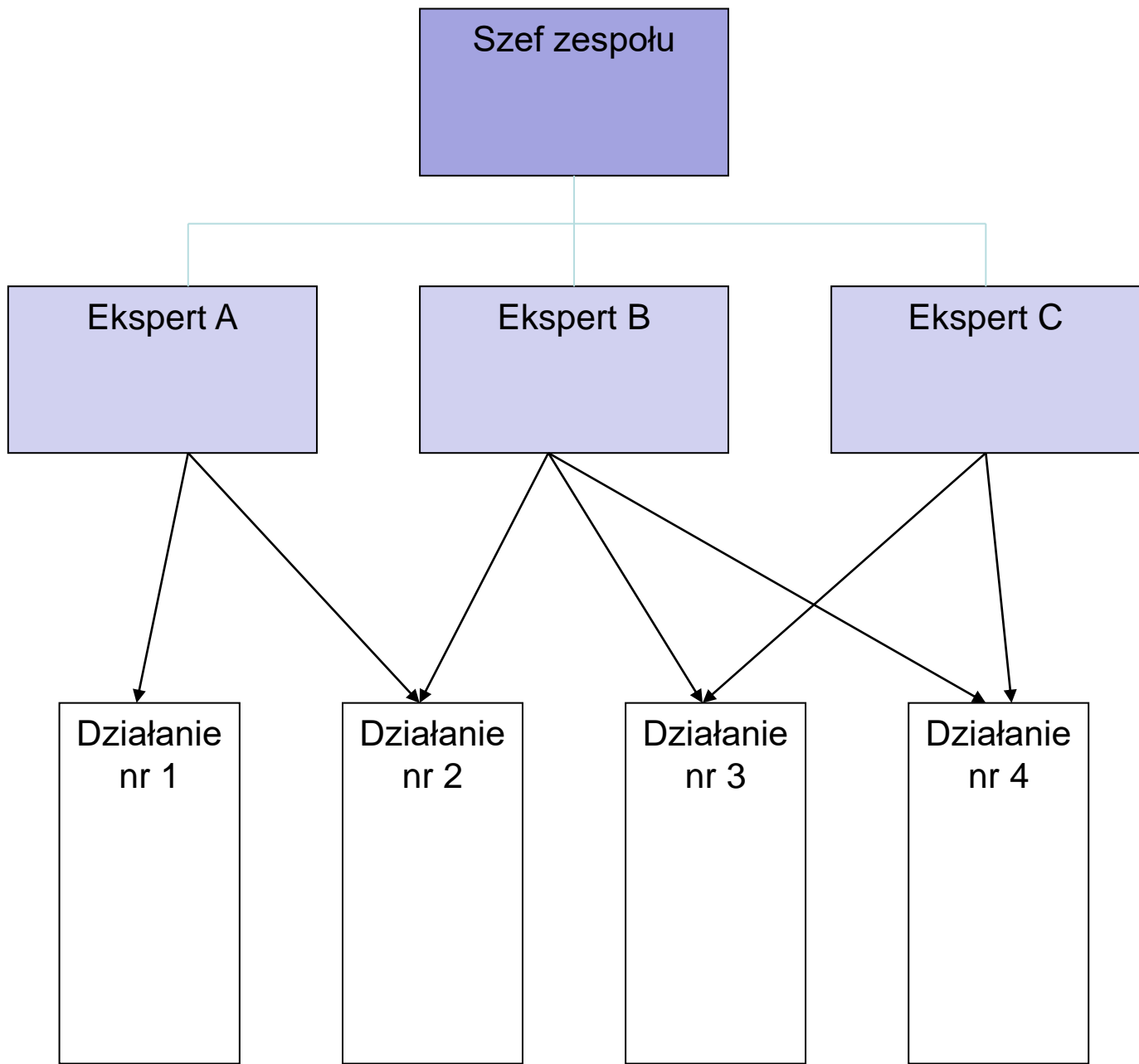
Zalety	Wady
<ul style="list-style-type: none"> ▪ brak komplikacji organizacji ▪ łatwa komunikacja ▪ wyraźnie określony zakres obowiązków i odpowiedzialności członków zespołu ▪ możliwość równoczesnego prowadzenia niezależnych działań, co przyspiesza realizację projektu ▪ łatwość wprowadzania nowych członków	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niezależność działań, co może powodować ich niedopasowanie ▪ ograniczona współpraca członków zespołu ▪ ograniczona kontrola realizacji zadań ▪ mała lub brak integracji członków zespołu ▪ ograniczona możliwość budowania tożsamości zespołu

Eksperska struktura zespołu

Eksperska struktura zespołu powinna występować wówczas, gdy poszczególni członkowie zespołu mają zajmować się realizacją różnych działań, zgodnie ze swoją specjalizacją.

Struktura ekspercka

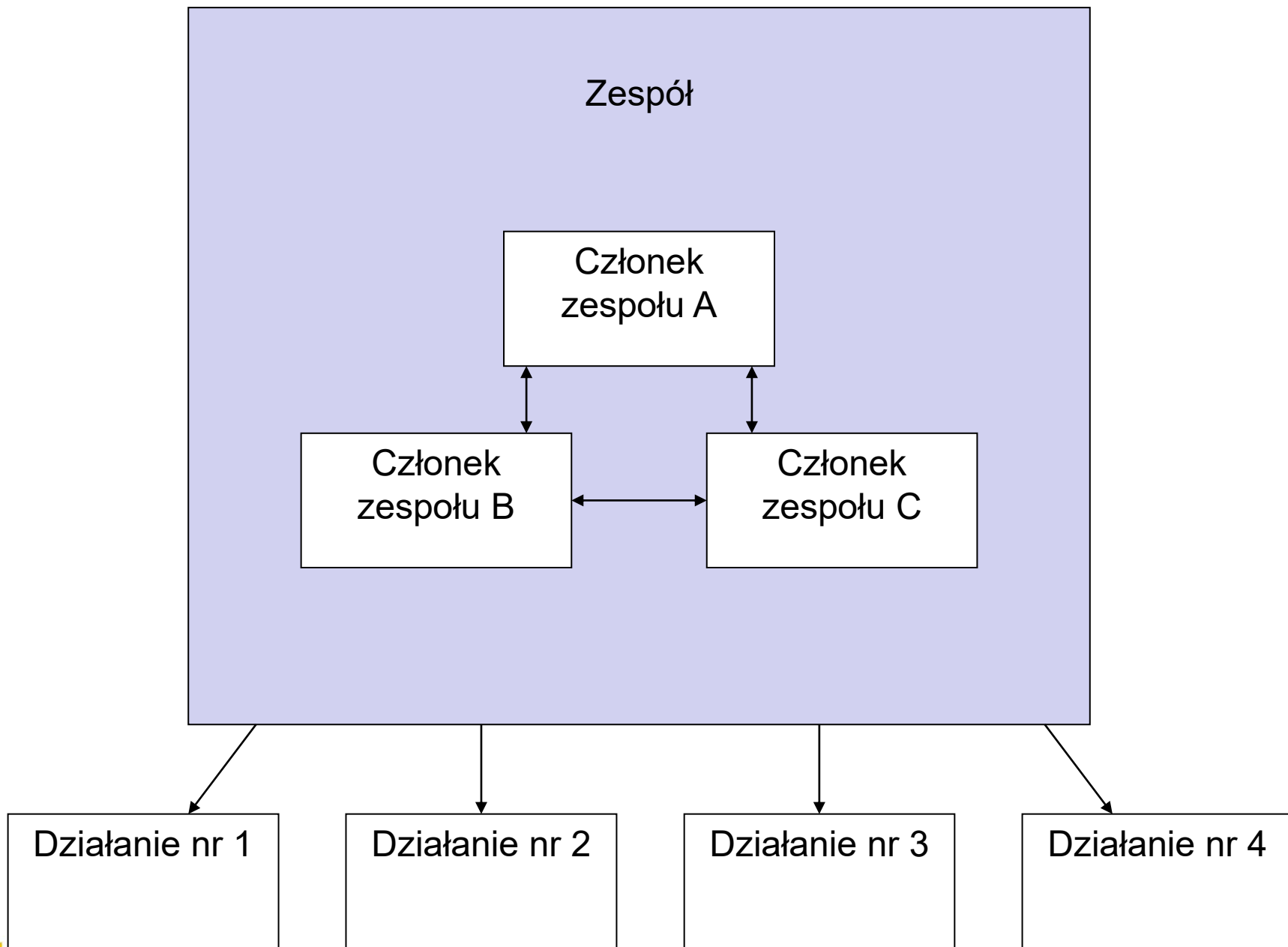
Zalety	Wady
<ul style="list-style-type: none"> •umożliwia efektywne wykorzystanie umiejętności ekspertów •umożliwia samodzielne podejmowanie decyzji przez członków zespołu (ekspertów)	<ul style="list-style-type: none"> •wymaga samodzielności członków zespołu •utrudniona kontroli ekspertów przez szefa projektu •brak przejrzystego zakresu odpowiedzialności poszczególnych ekspertów •nierówny podział pracy •może wystąpić brak współpracy i koordynacji działań

Kolektywna struktura zespołu

Kolektywna struktura zespołu powinna występować wówczas, gdy działania wymagają wspólnego zaangażowania wszystkich członków zespołu, a decyzje powinny być podejmowane wspólnie przez zespół.

Struktura kolektywna

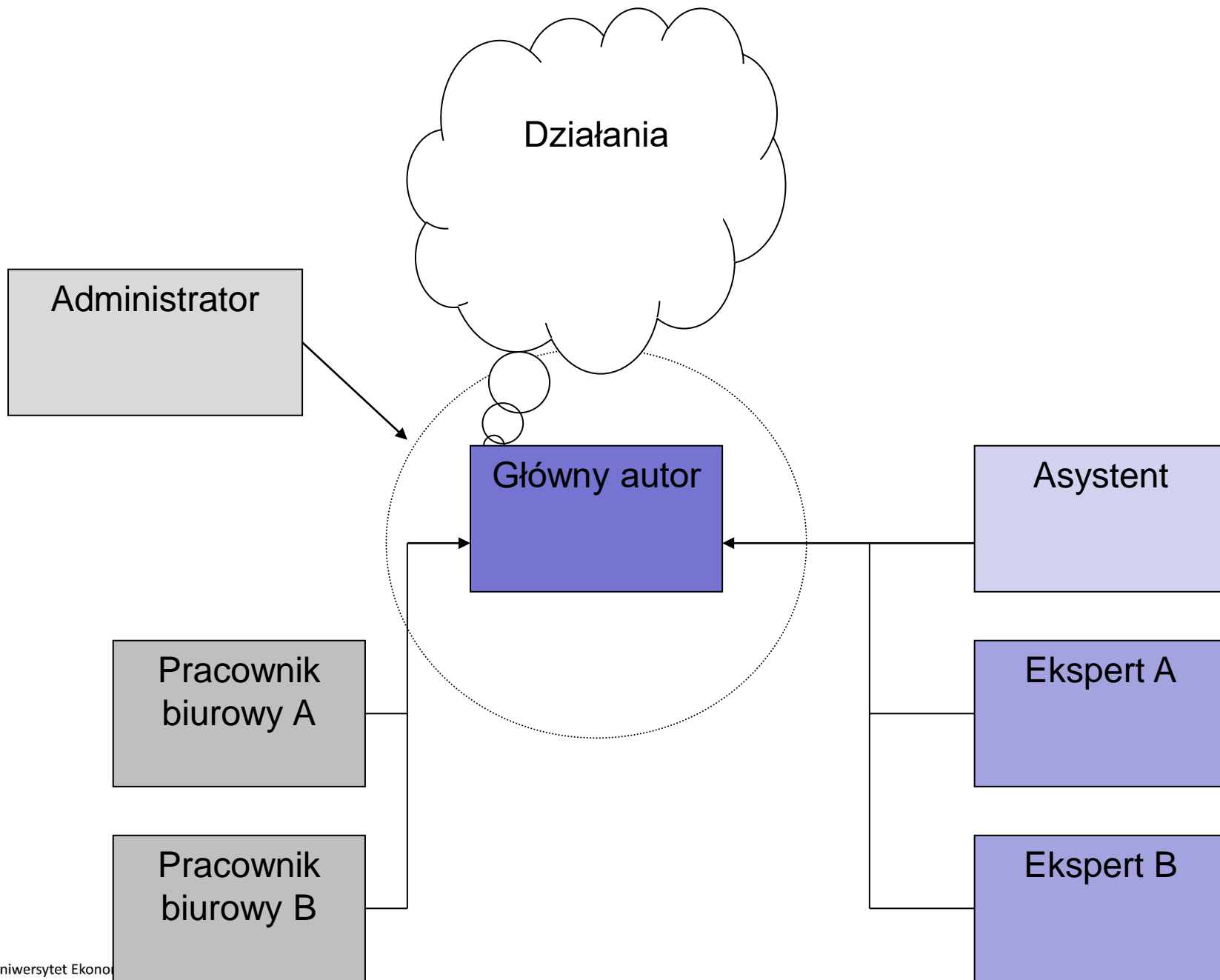
Zalety	Wady
<ul style="list-style-type: none"> •skłania do współpracy •skłania do intensywnej komunikacji •eliminuje problemy związane z indywidualnymi aspiracjami •sprawdza się przy nowatorskich projektach •sprawdza się, gdy członkowie zespołu nie akceptują silnego przywództwa	<ul style="list-style-type: none"> •brak szefa projektu może powodować brak koordynacji działań lub/i ich postępu •praca może nie oferować wystarczającej satysfakcji •jest możliwa tylko do zastosowania w stosunkowo nielicznych zespołach •mała znajomość członków zespołu lub konflikty pomiędzy nimi mogą zmniejszać efektywność zespołu

Chirurgiczna struktura zespołu

Chirurgiczna struktura zespołu powinna być stosowana wówczas, gdy projekt jest obszerny i za jego realizację musi odpowiadać konkretna osoba, która jest wspierana przez personel pomocniczy i odciążana od wykonywania działań administracyjnych.

Struktura chirurgiczna

Zalety	Wady
<ul style="list-style-type: none"> •szczególnie wydajny przy projektach o stosunkowo dużym stopniu złożoności (np. przy opracowywaniu dokumentacji technicznej, projektach UE, IT) •określony zakres obowiązków i odpowiedzialności członków zespołu	<ul style="list-style-type: none"> •główny autor musi posiadać wysokie kwalifikacje •rozdzielenie funkcji koordynacyjnych na głównego autora i asystenta •możliwość wystąpienia problemów w komunikacji, co może obniżyć wydajność zespołu

flipowanie

...

5

DYSFUNKCJI pracy zespołowej wg P. Lencioniego

flipowanie.pl

5

**FILARÓW
współpracy
w zespole**

Role grupowe

Meredith **Belbin**

Rola	Typowe cechy	Pozytywne strony	Możliwe słabości
Praktyczny organizator	Konserwatywny, praktyczny, obowiązkowy, zdyscyplinowany, zrównoważony	Zdolności organizacyjne, zdrowy rozsądek, samokontrola	Brak elastyczności, możliwe powątpiewanie w nowe pomysły i zmiany
Naturalny lider	Pewny siebie, dominujący, ekstrawertyk, zdyscyplinowany	Zdolność do dostrzegania potencjału tkwiącego w ludziach; Silne skupienie na celach	Może być przeciętny, jeśli chodzi o zdolności intelektualne i twórcze
Człowiek akcji	Dynamiczny, stawiający wyzwania, napięty, dominujący, ekstrawertyk, impulsywny,	Pragnienie i gotowość przezwyciężania inercji, braku efektywności, samozadowolenia; Dzięki niemu coś się dzieje	Skłonność do prowokacji, irytacji, niepokoju, oczekiwania szybkich rezultatów, rywalizacji, arogancji

Rola	Typowe cechy	Pozytywne strony	Możliwe słabości
Człowiek idei	Indywidualista, introwertyk, inteligentny, poważny, nie-konwencjonalny	Geniusz, wyobraźnia, intelekt, wiedza	Bujanie w obłokach, możliwe pomijanie praktycznych szczegółów
Człowiek kontaktów	Ekstrawertyk, entuzjasta, ciekawy świata, komunikatywny, dobry improwizator	Zdolność do kształtowania pozytywnych relacji i odkrywania tego, co nowe; Umiejętność reagowania na wyzwania, negocjowania	Szybko traci zainteresowanie sprawą/projektem, gdy mija pierwsza fascynacja, niewytrwały, bywa interesowny i cyniczny
Sędzia	Inteligentny, bez emocji, ostrożny, introwertyk	Umiejętność oceny, dyskrecja, praktyczność, wyzbyty sentymentów, bezstronność	Mała empatia, brak umiejętności do inspiracji i motywowania innych

Rola	Typowe cechy	Pozytywne strony	Możliwe słabości
Człowiek grupy	Zorientowany na społeczną stronę pracy, łagodny, wrażliwy, ekstrawertyk	Empatia, umiejętność wzbudzania „ducha grupy”, zapobiegania konfliktom, wzmacnianie współpracy, lojalność wobec grupy	Brak zdecydowania w sytuacjach kryzysowych, nie lubi konfrontacji i rywalizacji
Perfekcjonista	Staranny, uporządkowany, sumienny, zdyscyplinowany, wymagający, introwertyk	Zdolność do doprowadzania do skutku	Skłonność do martwienia się drobiazgami

Tożsamość zespołu

Czynniki wpływające na identyfikowanie się pracowników z zespołem:

- osobowość szefa projektu
- styl zarządzania szefa projektu
- profesjonalizm szefa projektu
- osobiste zaangażowanie szefa projektu
- system wynagrodzeń
- wzmocnienie wrażenia istnienia zespołu

Kwestionariusz do badania problemów
występujących w pracy zespołowej
Źródło: Przewoźnik J. Z perspektywy lidera.
Personel 1-15 XI. 2002r.

[http://www.edunice.pl/wp-
content/uploads/2017/04/SkryptBZ.pdf](http://www.edunice.pl/wp-content/uploads/2017/04/SkryptBZ.pdf)